[2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1027

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
ਬਨਾਮ
ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10222)

ਮਾਰਚ 28, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀ. ਜੇ. ਆਈ. ਅਤੇ ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.]

ਪੰਜਾਬ ਸੀਮਾ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ, 1920 - ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 8 - ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ - ਸਵਾਲ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'U' ਦੁਆਰਾ ਗਿਫਟ ਡੀਡ - ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਗਿਫ਼ਟ-ਡੀਡ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ - ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ 'U' ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਾਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ - ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ - ਆਖਰਕਾਰ, ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਿਨ "ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" - ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਬਲਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ 20 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ 'U' ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਫਰਮਾਨ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - 19 ਅਗਸਤ, 1972 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11 ਜੂਨ 1974, ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1920 ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1963 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਰਖ ਉਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਇਆ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਗਿਣਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ -ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 - ਧਾਰਾਵਾਂ 14, 29 (2) ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 - ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 - ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਤੋਂ 25.

1027

XXXXXX

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ -'ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ'- ਪੰਜਾਬ ਸੀਮਾ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ, 1920 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਰਥ -ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ)।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ: 1.1 ਪੰਜਾਬ ਸੀਮਾ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ, 1920 ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਇਦੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਸ ਲਈ ਕਾਇਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਰਮਾਨ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਵੱਖ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 2 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਵੱਖਰੇਪਣ ਕਾਇਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 'U' ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਸਿਰਫ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। [ਪੈਰੇ 13, 14] [1040-D-F; 1041-F, G]

1.2 "ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਨਕਸ਼ਾਕਸ਼ੀ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਲਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 15] [1042-C]

XXXXXX

1.3 ਸਮੀਕਰਣ "ਪ੍ਰਾਪਤ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ - "ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ, ਇੱਕ ਹੀ ਅਰਥ ਹੈ।" ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ "ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, "ਪ੍ਰਾਪਤ" ਸ਼ਬਦ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਫਰਮਾਨ (ਫਰਮਾਨ-ਸ਼ੀਟ) ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਏਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, "ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ "ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ" ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ "ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣਾ "ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ "ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ. ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ (ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ)। ਕੋਈ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ "ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ" ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰੇ 16, 17] [1042-F-G; 1043-A; 1043-B-E]

XXXXXX

1.4 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ 'U' ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1920 ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

1.5 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਰਖਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਗਿਣਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963

ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਸੂਚੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। [ਪੈਰੇ 22, 23] [1047-F; 1048-A]

1.6 1920 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 25 (ਸ਼ਾਮਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 24, 26 and 28] [1048-C; 1049-A; 1049-D, E]

XXXXXX

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
ਬਨਾਮ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 1031

ਲਾਲਾ ਬਾਲਮੁਕੰਦ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ ਬਨਾਮ ਲਾਜਵੰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1975) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 725: [1975] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 44;** ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2008) 7 ਐਸ. ਸੀ.**

ਸੀ. 169: [2008] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1108; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਤੱਟ ਪੇਪਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2004) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 458: [2004] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 642** – ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਸਵਦੇਸ਼ ਐਗਰੋ ਫਾਰਮਿੰਗ ਐਂਡ ਸਟੋਰੇਜ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1999) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 315: [1999] 2 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 399**; ਸੀ. ਐਸ. ਟੀ. ਬਨਾਮ ਪਾਰਸਨ ਟੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਪਲਾਂਟਜ਼ **(1975) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 22** – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[1975] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 44	**ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 18**
[1999] 2 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 399	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 19**
[1999] 2 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 399	**ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 21**
(1975) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 22	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 21**
[2008] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1108	**ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 27**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10222.

2012 ਦੇ ਆਰ. ਐਸ. ਏ. ਨੰਬਰ 1446 ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 25.04.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮਹਾਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਿੰਘ, ਰਾਕੇਸ਼ ਦਹੀਆ, ਗਗਨ ਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਜਿੰਦਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮਨੋਜ ਸਵਰੂਪ, ਦੇਵਵਰਤ, ਸੋਹੇਬ ਰਹਿਮਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ. 1. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "1963 ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸੀਮਾ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ, 1920 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "1920 ਐਕਟ") ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ?

2. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

XXXXXX

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਪੰਡੋਰੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਮਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 7 ਕਨਾਲ 17 ਮਰਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦੋ ਅੰਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 46/16 ਸੀ; ਅਤੇ ਮਿਤੀ 6 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡ ਘੁੰਮਣ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ) ਦੀ ਮਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 25/4/5, ਨੰਬਰ 25/4/1, 25/3/3 ਅਤੇ 25/3/6 ਵਾਲੀ 11 ਕਨਾਲ 4 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਰੂਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਭਾਗੀ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1963 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 367 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਰੱਦ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਪ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਰੂਰਾ ਸਿੰਘ (ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੰਡੋਰੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ

ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 46/16 ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਘੁੰਮਣ ਦੇ 26/4/2/4, 26/3/3 Min ਪੂਰਬੀ, 26/4/1, 26/3/3 Min ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰੂਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"ਪੰਡੋਰੀ, ਨੰਬਰ 26/4/2/4, 26/3/3 Min. ਪੂਰਬੀ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 46/16 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। 26/ 4/1, 26/3/3 ਘੁੰਮਣ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ Min. ਪੱਛਮੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ:

"ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡ ਪੰਡੋਰੀ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 46/16 ਅਤੇ 26/4/4, 26/3/3 Min. ਪੂਰਬ, 26/4/1, 26/3/3 Min. ਪੱਛਮ ਪਿੰਡ ਘੁੰਮਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ।

4. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 23 ਦਸੰਬਰ 1964 ਨੂੰ 1964 ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 430 ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 7 ਅਗਸਤ 1965 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

XXXXXX

"ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਕਲ: ਡੀ.ਐਚ. ਵਕੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਲ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਪਰਿਪੱਕ ਦੱਸਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ-ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5. ਉਕਤ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਲ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਕੱਢੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 23 ਅਗਸਤ 1971 ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਪਰਾਚਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 2 ਫਰਵਰੀ 1973 ਨੂੰ ਚੂਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸੇ ਦਿਨ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਜੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੱਢੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 2 ਫਰਵਰੀ 1974 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 11/1973 ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

1) ਕੀ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ.ਐਚ.

4. ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਨਕਲ ਜਿਸ ਦੀ ਨਕਲ Ex. D.H.1 ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ

ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਮਲ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

6. ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ 1963 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 367 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਾ ਬਚਣ ਕਰਕੇ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 173/1974 ਵਜੋਂ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2 ਫਰਵਰੀ 1974 ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੂੰ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ) ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫਰਮਾਨ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 3 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 14 ਜਨਵਰੀ

1971 ਨੂੰ ਹੋਈ ਜਦਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫਰਮਾਨ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ) ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵੀਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਬਟਾਲਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 20 ਮਈ, 2008 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

XXXXXX

"13. ਪੰਜਾਬ ਸੀਮਾ (ਕਸਟਮਜ਼) ਐਕਟ, 1920 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 14.01.1971 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਵੀ Ex.D1 ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ

ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ 14.01.1971 ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ 11.06.1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਸੀਮਾ (ਕਸਟਮਜ਼) ਐਕਟ 1920 ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਪਤਾ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਮਿਤੀ 19.08.1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਤੱਥ ਜੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 1971 ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 32, ਮਿਤੀ 19.8.1972 ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ 19.08.1972 ਦਾ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਮਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ 1971 ਦੇ ਨੰਬਰ 32 ਵਾਲੀ ਅਮਲ ਦੌਰਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਮਿਤੀ 29.07.1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ 19.08.1972 ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਸੀਮਾ (ਕਸਟਮਜ਼) ਐਕਟ, 1920 ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਅਨੁਸਾਰ 3 ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।

14. ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ

ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਕਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 2001 (3) ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੇਸ 565 (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਮੂਲ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 19.08.1972 ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 14.06.1963 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 367 ਦੀ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ 20.8.1963 ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਈਆਂ ਹਨ।

XXXXXX

15. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8. ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਬਚਾਓਕਰਤਾਵਾਂ) ਨੇ 2008 (12 ਜੂਨ 2008) ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 373 ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ 2 ਫਰਵਰੀ

2012 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

"... ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ 20.08.1963 ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਰੂਰਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਲ 1971 ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਕ ਅਮਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਕੋਈ ਨਕਲ ਜੋ ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਬ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬਟਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ 02.02.1974 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ 1972 ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸਬ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਸ੍ਰੀ

ਏ.ਐਸ.ਰਾਮਪਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।

XXXXXX

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਬਨਾਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.] 1037

9. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ 2012 ਦੀ ਨਿਯਮਿਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 166 (O&M) ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਤੀ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

"ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 20.08.1963 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ ਤੁਰੰਤ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ 19.08.1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਤੀ 20.08.1963 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 19.08.1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 20.8.1963 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ 19.08.1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ 19.08.1972 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਮਿਤੀ 20.08.1963 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ 14.01.1971 ਨੂੰ

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 11.06.1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਭਾਵ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੇਠਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

ਇਸ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਕਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ/ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤੁਰੰਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1- ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

10. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਰਾਹੀਂ, ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਕਸਦ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ 1920 ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ

2 (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 1963 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 367 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 2 ਫਰਵਰੀ 1974 ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਸਿਰਫ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ 1920 ਐਕਟ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ **ਲਾਲਾ ਬਾਲਮੁਕੰਦ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ ਬਨਾਮ ਲਾਜਵੰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ**[1] ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਸਮਕਾਲੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਬਚਾਓਕਰਤਾਵਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਮੰਗ-ਪੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨਾ ਸਿਰਫ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਕਰਕੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਲਕਿ 1920 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 1963 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 25 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। **ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ**

ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ[2] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਮਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 2 ਫਰਵਰੀ 1974 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਉਪਾਅ ਸੀ, ਪਰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। **ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵੈਸਟ ਕੋਸਟ ਪੇਪਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ**[3] ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੂਰਾ ਸਿੰਘ (ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਨੇ ਮਿਤੀ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਰਾਹੀਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

[1](1975) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 725

[2] (2008) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 169

XXXXXX

11. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 19 ਅਗਸਤ 1963 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਭਾਵ 19 ਅਗਸਤ 1963 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਕਸ਼ਾਕਸ਼ੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ 1920 ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਤਕਨੀਕੀ ਨੁਕਸਾਂ ਕਾਰਨ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ, **ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 21, 22 ਅਤੇ 31 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2 ਫਰਵਰੀ 1974 (ਜਦੋਂ ਤੀਜੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਅਤੇ 11 ਜੂਨ 1974 (ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ

ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

[3] (2004) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 458

XXXXXX

12. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੇਜ ਸਵਰੂਪ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

13. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲਾਗੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਵ 1920 ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਐਕਟ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਸ ਲਈ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਰਮਾਨ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਵੱਖ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 2 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ

ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਵੱਖਰੇਪਣ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"8. ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਲਾਭ - ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਰਮਾਨ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਵੱਖ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

XXXXXX

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ ਬਨਾਮ
ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.] 1041

ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ		
ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ	ਸਮਾਂ ਜਿਸਤੋਂ ਮਿਆਦ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
1. XXX		

2. ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਆਧਾਰ ਕਿ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣਾ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ- (a) ਜੇ ਧਾਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ	6 ਸਾਲ	ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
(b) ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	3 ਸਾਲ	ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।
3. xxx xxx xxx 4. xxx xxx xxx 5. xxx xxx xxx 6. xxx xxx xxx		

14. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 20 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਮੁਦਈ - ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ - ਰੂਰਾ ਸਿੰਘ (ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ 20.8.1963 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਦੂਜਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਤੀਜਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 2 ਫਰਵਰੀ, 1974 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ "ਘੋਸ਼ਣਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

XXXXXX

15. ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਪੱਧਰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। "ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਨਕਸ਼ਾਕਸ਼ੀ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਲਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ 19 ਅਗਸਤ

1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾਏਗਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

XXXXXX

16. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ "ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਹੈ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 19 ਅਗਸਤ 1972? ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਾਪਤ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ - "ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ, ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।" ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ "ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਲਾਲਾ ਬਾਲਮੁਕੰਦ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ "ਪ੍ਰਾਪਤ" ਸ਼ਬਦ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਫਰਮਾਨ (ਫਰਮਾਨ-ਸ਼ੀਟ) ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ

ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਇਸ ਲਈ "ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ "ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ" ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ "ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣਾ "ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ "ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ (ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ)। ਕੋਈ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ "ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ" ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਤੁੱਛ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

18. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ **ਲਾਲਾ ਬਾਲਮੁਕੰਦ** (ਸੁਪਰਾ) (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਰਾ 20 ਅਤੇ 21) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਸਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਬਾਰੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਨਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੈਰਾ 19 ਵਿਚਲੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

XXXXXX

"19. ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਤਰਕ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 12 (2) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਪਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਉਸਾਰੀ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਮਝ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। **ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਟੱਲ ਤਾਕਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. **ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਵਦੇਸ਼ ਐਗਰੋ ਫਾਰਮਿੰਗ ਐਂਡ ਸਟੋਰੇਜ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ**[4] ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

XXXXXX

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
ਬਨਾਮ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.] 1045

"12. ਪਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਕਟਕਾਲ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੜ੍ਹੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ / ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਨੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ (**ਯਸ਼ਵੰਤ ਦੇਵਰਾਓ ਬਨਾਮ ਵਾਲ ਚੰਦ ਰਾਮਚੰਦ**[5]) । ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਬਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਰ ਬੰਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੀਜਾ, ਮੁਢਲੇ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅੰਤਮ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ

ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਸ਼ਟਾਂਮ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ **ਸ਼ੰਕਰ ਬਲਵੰਤ ਲੋਖੰਡੇ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰਕਾਂਤ ਸ਼ੰਕਰ ਲੋਖੰਡੇ**[6] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪੈਸਾ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

[4] (1999) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 315

[5] ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1951 8 ਐਸ. ਸੀ. 16

20. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਅਸਲ ਮੁਦਈ) ਅਤੇ ਰੂਰਾ ਸਿੰਘ (ਅਸਲ ਬਚਾਓਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1920 ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

21. ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਭਾਵ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਉਣਗੀਆਂ)। 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਮਤਲਬ **ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵੈਸਟ ਕੋਸਟ ਪੇਪਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ** (ਸੁਪਰਾ)

ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਉਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ, **ਸੀ. ਐਸ. ਟੀ. ਬਨਾਮ ਪਾਰਸਨ ਟੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਪਲਾਂਟਜ਼**[7] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"14. ਮਿਸਟਰ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸੀ. ਐਸ. ਟੀ. ਬਨਾਮ ਪਾਰਸਨ ਟੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਪਲਾਂਟ[8] 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ: (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੰਨਾ 25, ਪੈਰਾ 6)

[6] (1995) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 413
[7] (1975) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 22
[8] (1975) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 22: 1975 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 185

XXXXXX

6. (1) ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕੋ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ;

(2) ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ,

(3) ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ।

(4) ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।'

ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। **ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਕੁਠਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਓਬੇਰਾਏ[9] ਕੇਸ ਵਿੱਚ 'ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨੁਕਸ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਗੁਆਂਢੀ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਾਤ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਤੱਥ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਛੋਹ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਪਾਅ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

22. ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ 20 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 23 ਦਸੰਬਰ 1964 ਨੂੰ ਅਮਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 433/1964 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਪਰ 7 ਅਗਸਤ, 1965 ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਨਾਲ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਕਤ ਅਮਲ ਪਟੀਸ਼ਨ 2 ਫਰਵਰੀ 1973 ਨੂੰ ਚੂਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੀਜੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਵ 2 ਫਰਵਰੀ 1973 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 2 ਫਰਵਰੀ 1974 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 173/1974 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ।

[9] (1975) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 628

23. ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ - ਚਾਹੇ ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਅਮਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਜੋ ਕਾਰਨ ਸਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ "ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨੁਕਸ" ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, "ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ" ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਰਖਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 11 ਜੂਨ 1974 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਗਿਣਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 2 ਫਰਵਰੀ 1974 ਤੋਂ 11 ਜੂਨ 1974 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ 14 ਜਨਵਰੀ 1971 ਤੋਂ 2 ਫਰਵਰੀ 1974 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

XXXXXX

1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਸੂਚੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ 2 ਫਰਵਰੀ 1974 ਤੋਂ 11 ਜੂਨ 1974 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

24. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 25 (ਸ਼ਾਮਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1920 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"5. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਰਣਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 25 (ਸ਼ਾਮਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਰ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

25. 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"29. ਬੱਚਤਾਂ - (1) xxx

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 3 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ, ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 24 (ਸ਼ਾਮਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) xxx

(4) xxx. "

XXXXXX

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
ਬਨਾਮ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.] 1049

26. ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 1920 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 1963 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ।

27. ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ **ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 1963 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਰੋਕ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੁਝ ਤਕਨੀਕੀ ਨੁਕਸਾਂ ਕਰਕੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਉਪਾਅ ਜਾਂ ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਰੋਕ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

28. ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮਿਤੀ 20 ਅਗਸਤ, 1963 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 19 ਅਗਸਤ, 1972 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਸਮੀ ਫਰਮਾਨ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਭਾਵ 20 ਅਗਸਤ, 1963 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 19 ਅਗਸਤ 1972 ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

30. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi